

політичного каналу впливу на населення (яким нині значною мірою є УПЦ МП) і зупиненні поширення в країні ідей «русского міра». Навіть декларативне/моральне сприяння розвитку ідеї єдиної Помісної православної Церкви може бути вагомим сигналом для суспільства/чиновництва у виборі інституційних церковних симпатій.

3. Павло ПАВЛЕНКО. Гібридна війна на церковному фронті (або «Єдина Помісна Православна Церква» як форк УПЦ Московського Патріархату)

Сьогодні надто активно актуалізується ідея створення в Україні “Єдиної Помісної Православної Церкви” (далі — ЄППЦ), згідно з якою вона мусить об’єднати в собі всі гілки православ’я України. Однак, аналізуючи проект її розбудови, дедалі яскравіше проступає той факт, що він (проект), у той чи інший спосіб, лаптується під УПЦ МП, точніше під тих її служителів, які нині позиціонують себе її “проукраїнським крилом”.

Лідером “проукраїнського крила” УПЦ МП вважають митрополита Черкаського і Канівського Софронія (Дмитрука), погляд якого на створення ЄППЦ зводиться до наступного. “Цю тему ... всі мусують, щоб ми з’єдналися з розкольниками. ... Якщо так — хай вони приходять до нас, ми не проти. Але суть виходить така, що ми – законна церква – маємо ходити бити їм поклони і просити їх” [Митрополит УПЦ МП Софроній: Бути у єдиній церкві в Україні. Чому б ні? //Главком. - 5 вересня, 2014: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://glavcom.ua/interviews/126203-mitropolit-upts-mp-sofronij-buti-u-jedinij-tserkvi-v-ukrajini.-chomu-b-ni.html>]. Інакше кажучи, оскільки “законною церквою” є виключно УПЦ МП, тому православне єднання повинне реалізовуватись тільки на її базі.

Подібну позицію обстоює й інший представник “проукраїнського крила” — митрополит Переяслав-Хмельницький і Вишневецький Олександр (Драбинко). Останній розуміє ЄППЦ, як щось на зразок “проукраїнської версії” УПЦ МП, як “створення Українського Патріархату та повну відмову від Москви всіх церков нашої держави” (неначе, окрім УПЦ МП, ще якісь православні конфесії — УПЦ КП, УАПЦ, не кажучи вже про УГКЦ — юрисдикційно залежні від Московського Патріархату?). Митрополит Олександр підтверджує бачення організації ЄППЦ, висловлене митрополитом Софронієм, оскільки ототожнює ЄППЦ з УПЦ МП. Цитуємо: “Наша Церква (цебто, за його задумом, “україноцентрична” УПЦ МП — *П.П.*) має право бути рівноправною сестрою серед Православних Церков” [Церковна революція наближається: митрополит УПЦ МП підтримав ідею створення незалежної Єдиної Помісної Церкви в Україні // Патріоти України. - четвер, 12 травень 2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://patrioty.org.ua/society/tserkovna-revoliutsiia-nablyzhaietsia-myropolyt-upts-mp-pidtrymav-ideiu-stvorennia-nezaleznoi-iedynoi-pomisnoi-tserkvy-v-ukraini-118633.html>]. По суті, мова йде про подальшу долю УПЦ МП. “...Ця Помісна Церква, має право на існування. Хто не хоче перебувати в цій Помісній Церкві, в єдиній Церкві України і українського народу – той має повне право зберегти свою юрисдикційну приналежність Московському Патріархату і бути Російською Православною Церквою в Україні на кшталт Зарубіжної Церкви у складі Московського Патріархату” [Митрополит Олександр (Драбинко): Українська Православна Церква має право на помісний статус // Волинська правда. - 11.05.2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://www.pravda.lutsk.ua/ukr/news/94543/>]. Що стосується бачення присутності УПЦ КП в ЄППЦ, то воно “традиційне” — Київський Патріархат постає “розкольніцькою” структурою, бодай і з обмовками, що, мовляв, “не можна сказати, що усі вони, всі хто бажали помісного статусу і пішли в так званий розкол, поголовно є розкольниками і ворогами Церкви” [Там само]. Інакше кажучи, “розкольниками і ворогами” вони все-таки є, але не “поголовно”.

Тут відчутний натяк на керівництво Київського Патріархату, а конкретно - на Патріарха Філарета, на якого владика Олександр покладає вину за “розкол”. Існуючий “розкол”, на думку митрополита, можна здолати, але для цього слід звернутися до досвіду, який оприлюднив у своєму “Заповіті” митрополит Володимир (Сабодан). “Блаженніший Митрополит Володимир, у своєму заповіті, зазначив, що ми не можемо спокійно дивитися, на те, як зараз роздирається Тіло Христове і брат на брата дивиться скося. Ми повинні зайнятися залікуванням цього розколу”

[Там само]. Яким чином? — За умови збереження єдності УПЦ МП і єднання гілок українського православ'я в лоні УПЦ МП; єдність українського православ'я розуміється, як єдність УПЦ МП.

Цитуємо “Заповіт”: “...Наприкінці минулого століття керівництво самопроголошеного Київського Патріархату публічно заявляло про намір долучитися до невизнаних православних Церков, створивши таким чином “паралельне православ'я”. ... Абсолютизуючи автокефалію, прихильники церковної незалежності від Москви створили етнофілетичну концепцію, згідно з якою національна Церква є чи не головним засобом формування українського етносу.¹ ...Піклуючись про чистоту церковного життя й майбутнє Української Православної Церкви, ми, з одного боку, маємо доносити до нашої пастви *правильне богословське розуміння поняття автокефалії*... Українська Православна Церква об'єднує Схід і Захід, Південь і Північ нашої країни. Вона становить приклад для об'єднання України... Тож будемо уникати спокус, зберігати мир у душах, оберігати єдність Церкви (УПЦ МП — П.П.) і нашої земної Батьківщини” [Духовний заповіт Митрополита Київського і всієї України Володимира (Сабодана) // Мукачівська Православна єпархія: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://mukacheve.church.ua/2014/08/12/duxovnij-zapovit-mitropolita-kijivskogo-i-vsijeji-ukrajini-volodimira-sabodana/>].

Сьогодні представники “проукраїнського крила” УПЦ МП прагнуть доводити, що митрополит Володимир (Сабодан) був “великим українцем”, а його діяльність на посаді предстоятеля УПЦ МП була проукраїнською, спрямованою на утвердження України. Людям із колишнього найближчого оточення, які нині позиціонують себе, як “проукраїнське крило”, зараз вигідно видавати бажане за дійсне: прикриваючись власними вигадками про якесь “проукраїнство” цього владики, вони прагнуть відсторонити себе від антиукраїнської серцевини УПЦ МП. Утім, подаючи себе “революціонерами” проти Московського Патріархату, вони водночас продовжують й надалі перебувати в Церкві, яка йому (МП) підпорядкована.

Нагадаємо, що саме за предстоительства митрополита Володимира УПЦ МП стала активним осередком русифікації українців, центром російського шовінізму, носієм і поширювачем “русского мира” в Україні, інструментом її сепаратизації. Саме за цього Предстоятеля УПЦ МП : започаткувалась практика організації в Україні “хресних ходів” під російськими державними й імперськими прапорами, іконами останнього російського царя за якесь “єднання України з Росією”, “за слов'янську єдність”, “за єдність “русского мира”” тощо; стала видруковуватись і поширюватись періодика й література антиукраїнського змісту, постали братства і біляцерковні організації, мета яких зводилась до нав'язування українцям російської імперсько-православної ідеології. За митрополита Володимира УПЦ МП, попри його засудження “політичного православ'я”, по суті, стала відкритим “рупором” російського політичного православ'я в Україні, транслятором російської версії історії України, популяризатором проросійської моделі розвитку України.

Патріарх Московський нагородив митрополита Володимира (Сабодана) орденом “Слави і Честі” I ступеню далеко не за проукраїнську позицію. “Каждый архиерей, который является образом Спасителя в общине верных, наипаче же Предстоятель, стоящий на высокой свещнице служения, должен во имя блага пасомых своих, во имя сохранения мира, во имя преодоления разногласий человеческих постоянно себя приносить в жертву. И мы видим, что есть реальный результат всего того, что Вы приняли на себя как крест Господень и несете в последние годы: это единство епископата, духовенства и верующего народа, сплоченного вокруг Вас, любовь благочестивого народа всей православной Руси”, - підкреслив Патріарх Кирило [Таксюр Ян. Русский мир Патриарха Кирилла: бояться или надеяться? // Русское единство: [Электрон. ресурс]. — Режим доступа: <http://rusedin.ru/2010/12/02/russkiy-mir-patriarha-kirilla-boyatsya-ili-nadeyatsya/>]. Звернімо увагу, мова йде про якийсь народ “всей православной Руси” і жодного слова не те, що про український народ, про Україну, а хоч би про “Українську Православні Церкву”, яку очолює владика.

України як незалежної держави для російського православ'я, зокрема для Патріарха Кирила, не існує. Натомість є якась “великая Россия” и “русский мир” як “страна без границ”, “созданная на землях нынешних Украины, России, Казахстана, Белоруссии, Молдавии” [Там само]. Подібна позиція була притаманна і для предстоятеля УПЦ МП. Так, з огляду на тексти “слів і доповідей”, які виголошував митрополит Володимир, Україна присутня лише на рівні назви конфесії, фраз “украинская земля”, “украинская держава”, про яку він ніколи не відзивається, як

про незалежну і самостійну країну [Слова и речи — митрополит Владимир (Сабодан) // Православные проповеди: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://azbyka.ru/propovedi/slova-i-rechi-mitropolit-vladimir-sabodan.shtml>]. В одній із проповідей Предстоятеля читаємо відверте: “По искони сложившейся традиции, Русская Церковь благословляла тех, кого Отечество призывало на подвиг бранный; устами своих иерархов она свидетельствовала о справедливом, освободительном характере предпринятой Россией войны” [Там само]. І хоча ця теза стосується російсько-турецької війни 1877-1878 рр., смисловий акцент на фразі “по искони сложившейся традиции” виводить її на сучасний церковно-політичний рівень, на ставлення УПЦ МП до України як території, а Росії як “Отечества”, робить її актуальною для сьогоднішнього дня.

Особливим чином “проукраїнська” позиція митрополита проявлена в його російськомовній поетичній збірці “Дорогому Человеку на память. М.В.”, в якій він ідентифікує себе людиною російської культури, для якої “русской песни нет чудесней” і “родной России песни бесконечно слушать рад”. До речі, цю збірку віршів опублікував в 2014 р. активіст “проукраїнського крила” УПЦ МП митрополит Олександр (Драбинко) [Кралюк Петро. УПЦ (Московського патріархату). Троянські коні «русского мира» // Радіо Свобода. - 09 травня 2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/a/27722841.html>].

Русофільський дискурс митрополита Володимира (Сабодана) люди з найближчого оточення владики (зокрема, митрополит Олександр (Драбинко), протоієрей Георгій Коваленко, який за митрополита був спікером УПЦ МП) сьогодні воліють подати в якості “українського патріотизму” [Там само]. Нині вони називають себе “проукраїнським крилом” УПЦ МП. А за часів керівництва Церквою митрополитом Володимиром, до якого крила тоді вони себе відносили? — Щось не чути було, щоб хтось з того “крила” відкрито виступив проти ідеології “русского мира”, засудив антиукраїнську складову діяльності УПЦ МП. Все, на що тоді спромоглася оте “крило”, то це (і то лише винятково для власного самозаспокоєння) обумовити для себе, що “русский мир”, мовляв, слід розуміти “києворуським” і аж ніяк не “російським”; що він є, таким собі, “києвоцентричним” проектом Москви, спрямованим чи не на утвердження й розвій України (неначе в такий спосіб “русский мир” враз перетворюється на україноцентричну ідеологію) [Экс-спикер УПЦ отличает московский “Русский мир” от киевского “Русского мира” // Релігія в Україні. — 12.01.2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://www.religion.in.ua/news/ukrainian_news/31499-yeks-spiker-upc-otlichaet-moskovskij-russkij-mir-ot-kievskogo-ruskogo-mira.html (також див.: Про “Києвоцентризм” // День. -2016. - №77-78; Георгій Коваленко: “Русский мир” — це нагадування і російській спільноті про витоки” // УНІАН. — 20 липня 2010: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://religions.unian.ua/orthodoxy/381934-georgiy-kovalenko-russkiy-mir-tse-nagaduvannya-i-rosiyskiy-spilnoti-pro-vitoki.html>].

Уся “проукраїнська” позиція “проукраїнського крила” УПЦ МП зводиться, по-перше, до обстоювання “канонічної” винятковості УПЦ МП; по-друге, до створення ЄППЦ на її “канонічній” базі; а по-третє (і це головне), ЄППЦ розробляється під представників “проукраїнського крила” УПЦ МП, які зі смертю Володимира (Сабодана), а особливо після Майдану, стали маргіналами в УПЦ МП і які нині затурбовані проблемою “працевлаштування”. Заходи, спрямовані на створення ЄППЦ, аналіз ЗМІ ясно доводять, що реалізацією цього проекту найбільше переймаються представники “проукраїнського крила” УПЦ МП, зокрема митрополит Олександр (Драбинко) і протоієрей Георгій Коваленко. Більше того, їхній організаторський запал у справі об’єднання українського православ’я проявився саме тоді, коли вони втратили в УПЦ МП свій колишній авторитет і вплив.

Ми вже тут не будемо говорити про “Відкритий Православний Університет Святої Софії-Премудрості”, засновником та головою правління якого виступив отець Георгій (Коваленко) і який, за його словами, “представляє православ’я, яке відкрите світові, готове до діалогу з суспільством, з іншими конфесіями, з іншими релігіями” [Коминко Юлия. Слідом за Гарвардом: в Україні розпочав роботу Відкритий православний університет Святої Софії // Православ’я в Україні. - 04 березня 2016: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://orthodoxy.org.ua/data/slidom-za-garvardom-v-ukrayini-rozpochav-robotu-vidkritiy-pravoslavniy-universitet-svyatoyi>].

А що, Київський Патріархат чи УГКЦ закриті для світу й діалогу? — З усього видно, що мова тут йде про підняття в Україні не інакше, як іміджу Московського православ’я, створення біляцерковної PR-трибуни для проголошення такої моделі об’єднання Українського православ’я,

створення умов для такого діалогу, які б були вигідні для представників Московського православ'я.

Після Майданівських подій в УПЦ МП не випадково стали перейматися створенням “проукраїнського” іміджу конфесії. Її служителі раптом почали з'являтися на патріотичних заходах, зібраннях, присвячених Шевченківським дням, Голодомору тощо. Про “русский мир” в УПЦ МП стали говорити не так голосно, хоча офіційно від нього ця Церква так і не відмовилась, бо не засудила його як російський політично-православний проект відродження «історичної Русі» (розумій — Російської імперії). А все тому, що УПЦ МП є складовою Російського православ'я, “канонічно” від нього залежить. Відтак Московський Патріархат використовує УПЦ МП як своє знаряддя для просування в Україні політичних інтересів Російської Федерації. Але тепер вона чинить це інакше — гібридними засобами: Москва зрозуміла, що, ховаючи свою традиційну антиукраїнськість під маску “україновертності”, досягти можна більшого і при тому легшими зусиллями.

Українське суспільство чекає від УПЦ МП **каяття**, а не проектів з її пристосування до реалій життя у постмайданній Україні. Без каяття всі розмови про єдність Українського Православ'я, про Єдину Помісну Православну Церкву будуть наругою і над християнством, і над історичною пам'яттю та сумлінням українського народу. Якщо після майже трьох років війни на Донбасі навіть вірні з “проукраїнського крила” УПЦ МП продовжують й надалі залишатися в лоні Московського православ'я, значить слід так їх розуміти, що вони в цілому солідаризують себе з Московським Патріархатом. Раз той чи інший ієрарх, клірик, мирянин ідентифікує (продовжує ідентифікувати) себе з Московським православ'ям, відтак це означає або поділяє все те, що обстоє Московський Патріархат разом із Кремлем щодо України, або хоче мати з цього зиск. А зиск тут, певно, такий: показати, що в УПЦ МП є українські патріоти, що ці патріоти не згодні зі ставленням Російського православ'я до України і ці патріоти здатні очолити й повести за собою рух за розбудову ЄППЦ. От тільки вся проблема в тому, що, кажучи по-християнськи, каються за злочини “русского мира”, злодіяння Московського православ'я проти українського народу, його діяльність у справі знищення України, ніхто з цих патріотів, навіть з “проукраїнського крила”, не поспішає.

УПЦ МП навіть формально, хоча б “для годиться”, до цього часу не засудила російську інтервенцію на нашу землю, не визнала Росію агресором. Натомість, повторюючи слова Московського Патріарха, її духовенство продовжує повчати про якусь “братоубийственную”, якусь “междуособную брань на Украине”, на ділі цим само тільки підтримуючи дії російських загарбників, діючи на користь ворогу, виступаючи проти України. В той час, коли наш народ, як влучно зазначає В.Портников, “активно бореться із збожеволілою імперією за свою свободу”, “перебування УПЦ у лоні Московського патріархату тепер може викликати тільки здивування, щоб там не пояснювали віруючим про канони” [Портников Віталій. Обреченность митрополита Онуфрия // NEWSru.ua: Новости Украины. – 14 августа 2014 г.: [Електрон. ресурс]. – Режим доступа: http://www.religion.in.ua/zmi/ukrainian_zmi/26683-obrechennost-mitropolita-onufriya.html].

Коли 24 серпня 1991 року Верховна Рада УРСР проголосила Україну незалежною державою, водночас постало питання і про статус УПЦ МП, оскільки, юрисдикційно належачи до Московського Патріархату, по-суті являючись представництвом російського православ'я в Україні, не могла відповідати назві “Українська Православна Церква”. Промосковський статус конфесії напругу суперечив політичному стану України як суверенної країни. З огляду на це, 22 травня 1992 р. у Києві відбувся Всеукраїнський форум на захист українського православ'я, в якому взяли участь єпископи, духовенство, миряни УПЦ та УАПЦ. А вже 25-26 червня 1992 р. у Києві в резиденції митрополита Філарета відбувся Всеукраїнський Православний Собор, на якому УАПЦ і частина УПЦ МП **об'єдналися в єдину помісну православну Церкву – Українську Православну Церкву Київського Патріархату** [Утворення Української православної церкви Київського патріархату // TrueChristianity.Info: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: http://www.truechristianity.info/ua/books/zakon_bozhyi/zakon_bozhyi_045.php].

То чому ж нині мусується тема про створення якоїсь ще “Єдиної Помісної Православної Церкви” як такої собі ЄППЦ-2? Причина — у ставленні до Київського Патріархату Константинопольського Патріарха. Так, під час переговорів між Патріархом Варфоломієм і на той час ще митрополитом Філаретом щодо канонічного статусу УПЦ КП, надання їй автокефалії,

глава Вселенського Патріархату зауважив, що “Україна, оскільки вона стала незалежною державою, згідно з церковними канонами, має право на свою автокефальну Церкву”, але за однієї умови — “для того, щоб визнати автокефалію Української Православної Церкви, треба, щоб вона спочатку об’єдналася; сьогодні вона, на жаль, роз’єднана на дві частини”, а “він хотів би зберегти добрі відносини з Московським Патріархатом” [Там само].

Патріарх Варфоломій, без сумніву, озвучив версію Московського Патріархату про Київський Патріархат як “розкольників”, зазначивши, що Українське православ’я, з якогось дива знову опинилося в роз’єданому стані і тепер його єдність слід подолати ще одним єднанням — наразі вже УПЦ КП і УПЦ МП. Подібними інструкціями Константинополь в угоду Москві загнав канонічне визнання Київського Патріархату як ЄПЦ в Україні в глухий кут, оскільки, по-перше, ніякого розділеного Українського православ’я на дві частини не існує (і чому це раптом саме на дві, а не, скажімо, на три чи чотири?); по-друге, в Україні на той час вже існувала об’єднана Церква, а це — УПЦ КП; а по-третє, УПЦ МП ніколи не була, власне, Українською Церквою.

Під назвою “Українська Православна Церква” Московського Патріархату в Україні діяла й допоки діє вочевидь ворожа, антидержавна структура, яка, позиціонуючи себе “українською”, українського по духу немає в собі нічого. “Українськість” УПЦ МП є лише удаваною, винятково географічною. То кого і з ким об’єднувати? — Ворогів України з її патріотами? З таким успіхом можна говорити про об’єднання всіх національно-демократичних сил України з партіями неობільшовицького толку (вітренківцями, симоненківцями тощо) чи проросійськими політичними проектами, які діють в Україні.

Всі з УПЦ МП, хто бажав об’єднання — увійшли до Київського Патріархату, показавши на прикладі методичку об’єднувачого процесу в межах українського православ’я. На цьому фоні проект ЄПЦ-2 виглядає фарсом, спробою об’єднання всіх “недооб’єднаних” з УПЦ МП, але вже в інший, новоствореній конфесії. Навіть якщо припустити, що об’єднання УПЦ КП і УПЦ МП формально відбулося, то подібна церковна структура все-одно не принесе користі Україні, оскільки буде грати на її розвал, але тепер вже в статусі “національної Церкви”: московсько-православна “ложка дьогтю” в цій новій Церкві завжди буде відчутною, завжди буде перепорою на шляху утвердження її українськості, виступати проти розбудови європейської і головне — української України. Створення ЄПЦ-2 запустить не тільки процес знищення Київського Патріархату, а й водночас гібридно легалізує в статусі “національної Церкви” діяльність Московського Патріархату на знищення України.

Кому, як не Москві вигідно відібрати у Київського Патріархату його статус Єдиної Помісної Православної Церкви і передати його якійсь новоствореній “Єдиній Помісній Православній Церкві” як ЄПЦ-2, в якій Москва точно буде активно присутня. Зреалізувати подібний план можна за однієї умови — через усунення Патріарха Філарета від керівництва УПЦ КП, а опісля — питання воз’єднання вже “обезглавленої” УПЦ КП з УПЦ МП в ЄПЦ-2 буде справою суто технічною. Поруч із цим, “об’єднувача” риторика московсько-православних спрямована водночас і на відвернення уваги українського суспільства від прокремлівської політичної лінії УПЦ МП. Інакше кажучи, створення “Єдиної Помісної Православної Церкви” як ЄПЦ-2 — це саме той план, здійснення якого прагне Москва, але водночас вдаючи, що вона до нього не причетна. Процес розбудови ЄПЦ-2 є взірцем гібридної війни Російської Федерації проти України на церковному фронті, постає, кажучи тут мовою програмування, прикладом творення на основі “вихідних кодів” Російського православ’я *форку* під назвою “Єдина Українська Помісна Православна Церква”.

Архієрейський Собор УПЦ КП від 13 травня 2016 р. чітко означив, що “на Об’єднувачому Помісному Соборі 25-26 червня 1992 р. Українська Автокефальна Православна Церква і Українська Православна Церква об’єдналися, ставши єдиною Українською Православною Церквою Київського Патріархату. ... Таким чином, **в нашій державі зараз діє одна справді Українська Православна Церква – нею є Київський Патріархат**, – яка є канонічною та історичною наступницею давньої православної Київської Митрополії Константинопольського Патріархату, що існувала до 1686 р. ... Релігійна організація, яка іменує себе “Українська Православна Церква”, є неканонічним витвором Московського Патріархату в Україні, плодом самозваного Харківського псевдо-собору 1992 р. та спецслужб, які його організували і провели. Релігійні спільноти в Україні, які відділилися від Київського Патріархату в 1992-93 рр.,

привласнивши собі найменування “Українська Автокефальна Православна Церква”, так само є неканонічним утворенням, яке підпадає під визначення “самочинного зібрання” згідно до 1 правила святителя Василя Великого. ... Київський Патріархат вважає існуючий тепер в Православній Церкві України стан – трагічним розділенням, яке потребує подолання. Відтак ми вкотре закликаємо архієреїв, кліриків та мирян, які належать до обох згаданих вище спільнот, до відновлення церковної єдності з Київським Патріархатом як правдивою Помісною Українською Православною Церквою під омофором єдиного канонічно обраного Предстоятеля – Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета” [Заява Архієрейського Собору Української Православної Церкви Київського Патріархату «Про деякі питання канонічного положення Київського Патріархату та шляхи подолання церковного розділення» (13.05.2016 р.) // Українська Православна Церква Київський Патріархат. Офіційний веб-сайт “Церква.info”: [Електрон. ресурс]. — Режим доступу: <http://www.cerkva.info/uk/archsobor/8416-zaiava-2016.html>].

З огляду на чисельні переходи громад УПЦ МП до УПЦ КП, процес об’єднання Українського православ’я розпочався. Він дійсно проходить немеханічним шляхом, а ініційований “знизу”, “рядовими” віруючими. Іншого способу досягти єдності в Українському православ’ї, на нашу думку, не існує. Якщо Єдину Помісну Православну Церкву мають створювати віряни і священники-патріоти, то приклади влиття громад УПЦ МП до Київського Патріархату це добре засвідчують.

4. Володимир МОРОЗ. Убити дракона: постколоніальні виклики для Православної Церкви в Україні

Століття російської окупації і колонізації суттєво вплинули на церковно-релігійне середовище України, особливо на Православну Церкву. Вони значною мірою витворили сучасний конфесійний ландшафт, що зумовлює перспективність залучення для його аналізу методики постколоніальних студій³⁷. Дійсно, найбільша за кількістю громад, але не за кількістю вірних³⁸ православна конфесія, УПЦ МП є тісно афілійованою із домінантною Церквою Росії – країни-колонізатора щодо України. Дії численних представників цієї Церкви під час Революції Гідності та гібридної війни Російської Федерації проти України, коли остання зі значними труднощами все більше позбувається підвладності першій, яскраво продемонстрували ступінь залежності вказаної конфесії від Російської Православної Церкви. Адже не тільки миряни, а й священники УПЦ МП стали у лави проросійських терористів, один із виразно проросійськи налаштованих діячів – Каллінік (Чернишов) – після окупації Криму навіть був обраний Синодом вікарним єпископом Сімферопольської єпархії³⁹.

Апофеозом одіозності позиції УПЦ МП як Церкви російської орієнтації і підлеглості стало навіть не закріплення її офіційної позиції у «Конституції ДНР»⁴⁰: воно було передбачуваним, а заява її предстоятеля митрополита Онуфрія (Березовського) про недопустимість богослужінь українською мовою⁴¹, а також показове сидіння керівників

³⁷ Про саму методологію див.: Childs Peter, Williams Patrick R. J. An Introduction to Post-Colonial Theory . – London, New York, Toronto, Sydney, Tokyo, Singapor: Prentice Hall, Harvester Wheatsheaf, 1997.

³⁸ Нове дослідження: в Україні 60% прихильників УПЦ КП та 24% УПЦ МП електронний ресурс // Релігія в Україні. – 29 липня 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.religion.in.ua/news/vazhливо/33672-nove-doslidzhennya-v-ukrayini-60-prixilnikiv-upc-kp-ta-24-upc-mp.html>.

³⁹ Журнали засідання Священного Синоду Української Православної Церкви від 29 січня 2016 року [Електронний ресурс] // Українська Православна Церква. Синодальний інформаційно-просвітницький відділ. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://news.church.ua/2016/01/29/zhurnali-zasidannya-svyashhennogo-sinodu-ukrajinskoji-pravoslavnoji-cerkvi-vid-29-sichnya-2016-roku/>; УПЦ МП планує посвятити в єпископи кримського священника-сепаратиста [Електронний ресурс] // Українська правда. – 31 січня 2016 р. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.pravda.com.ua/news/2016/01/31/7097338/>.

⁴⁰ «Конституція Донецької Народної Республіки» 14. 05. 2014 [Електронний ресурс] // Режим доступу до ресурсу: <http://dnr-online.ru/konstituciya-dnr/>

⁴¹ Митрополит Онуфрій категорично виступив проти української мови в богослужінні [Електронний ресурс] // іPress. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: http://ipress.ua/news/mytropolyt_onufriy_vystupyv_kategorychno_protly_ukrainskoj_movy_v_bogosluzhinni_149842.html.